

Kansallisooppera Estonia juhlistaa sata vuotta täyttävää isänmaataan – vakuuttavan ilmaisukykyiset terveiset etelänaapurista

24.11.2017

Matti Saurama. <https://demokraatti.fi/kansallisooppera-estonia-juhlistaa-sata-vuotta-tayttavaa-isanmaataan-vakuuttavan-ilmaisukykyiset-terveiset-etelanaapurista/>

Maailman valloittajia riittää! Verdin La Traviata tekee sen oopperateosten rivissä, Kansallisooppera Estonia oopperaestradien sarjassa. Virolaisten esitys on itsessään yhdenlainen menestystarina. La Traviatan viimeisin taival on kestänyt parisenkymmentä vuotta. Suosio on ollut suuri ja tarve ohjelmistossa pysymiseen pakottava. Tarina perustuu kirjailijan kokemuksiin pariisilaiskurtisaanin kanssa. La traviata tarkoittaa langennutta naista.

Kuvankauniin kurtisaani Violettan tanssiaisissa nuori Alfred tapaa ihailemansa kaunottaren. Sairaudestaan vasta toipunut Violetta on yllättynyt rakastuneen Alfredin lämpimistä sanoista ja huolenpidon halusta.

Tapahtumat etenevät parin yhteiselämän alkamiseen, mutta särön tuo siihen nuorukaisen isän vaatimus lopettaa suhde sen epäsäädyllisyyden vuoksi.

Lopulta Violetta taipuu kammottavan vaatimuksen edessä ja kirjoittaa Alfredille erokirjeen. Tauti alkaa riuduttaa nuorta kaunotarta ja vaikka käänne parempaan lopulta tapahtuu, kaikki on myöhäistä. Sairaus vie uudelleen toisensa löytäneet rakastuneet erilleen, Violetta kuolee.

Yllättävää verkkautta, kiireettömyyttä

Helsingin vierailulla oopperan alkusoitto soi poikkeuksellisen verkkaisena, johdanto valmisteli illan alustan huolella ja yksityiskohtaisesti. Ulos- ja ylöstulot kuuluivat selkeinä, jäntevät rytmityksiköt korostuivat.

Ja jotain mielessä liikahti: oli kuin talon vanha henki olisi vastannut, herännyt muistoihinsa. Tällainen sointi, tällainen akustiikka tänä digittävänä aikana. Vain perinteikäs ”Mittemot” puuttui illan päättyessä. Ei Bulevardiaa enää.

Näyttämön ihastuttavan runsas yleisilme oli avoimen romanttinen. Ja kuoron osuus heti alkuvaiheesta lähtien suorastaan tulvi luontevana antautuvaa osallisuutta, veikeyteen saakka. Orkesterin tapa poimia yksityiskohtia ja partituurin persoonallisia piirteitä läheni kertojan tehtäviä. Loppua kohti orkesterin soitto oli yhä notkeampaa, yhtenäisempää ja hienovireisempää. Äärimmillään musiikki kuin näykki kiusoitellen fraaseja esiin.

Viimeinen kohtaus eli todella vaikuttavana. Violettan lopun hetkissä sairaan suojaksi laskeutuneet hauraat harsomaiset verhot nousivat hitaasti ylöspäin, päästivät sitten otteensa ”maasta” ja laskeutuivat irti kiinnikkeistään, vapaina tuulen ja vedon viedä.

Mannermaista äänivarantoa ja näyttävänä soivaa kapasiteettia

Violettan osassa laulanut viehättävä **Kristel Pärtna** helisytteli vahvan ja soinnikkaan sopraanonsa sävyjä ohennetusta hentoudesta avoimeen voimaan. Rooli ulottui tyttömäisen viattomasta, kaihoa ja iloa pulppuavasta vakavoituneeseen ja sairauden alistamaan. Aito rakkaus ja kaunis kunniallisuus loistivat entisen kurtisaanin olemuksesta.

Rauno Elp Alfredin isän, Georges’in, osassa suorastaan tykitti baritoninsa ylviäitä äänivarojaan. Elp eläytyi erinomaisesti ylpeytensä perään huutelevana, määräilevänä ja lopulta rikkeensä tunnustavana isänä.

Alfredin rooliin hälytetty ja pyyteettä antautuva tenori **Hatšatur Badaljan** väläytteli kestävän ja korkean tenorinsa äänivaroja. Paroni Douphalina laulaneella Roman Chervinkolla on paitsi terveen tasaisena soiva baritoni myös kuin kivenhakkaajan luja työväline hallussaan.

Estonian solistiriveissä on hyvän talon mukaisesti myös kelpo varanto luottolaulajia. **Helen Lokuta** (Flora), **Juuli Lill** (Annina), **Märt Jakobson** (tohtori Grenvil), **Mart Madiste** (Gaston), **Mart Laur** (markiisi d’Obigny), **Rostislav Gurjev** (Joseph) ja **Mati Vaikmaa** (komissaari) täyttivät sivuroolit täysmittaisesti.

Balettisolistit Urve-Ky Voogand ja Taras Titarenko virkistivät niin näyttämön henkilöitä kuin yleisöä taidoillaan.

Romanttisen kutsuva peilisali ja luonnollisina elävät roolihenkilöt

Neeme Kuninkaan ohjaus tekee klassisen suorituksen: musiikille on tilaa, tapahtumat etenevät ja pureutuvat aiheeseen, henkilöt elävät vahvasta laulullisesta vaateesta huolimatta.

Anna Kontekin väsymätön ideapankki on tuottanut lavasteeksi upean peilisalin, jossa hahmot monistuvat ja näyttävät eri puolia itsestään, jossa liike ja peilien väliset solat saavat sisällöllisiä ja toiminnallisia ihmeitä aikaan. Kuolemankohtauksessa hiljainen pysähtyneisyys ja liikkeen huojuva aavistus ovat vahvasti läsnä.

Kontekin suunnittelemat asut kutoutuvat rooleihin ja tapahtumiin saumatta – tai saumat peittäen. **Esko Suhosen** valot ottavat itselleen hienotunteisesti värityksen ja osallisuuden tehtäviä.

Rakkauden paloa ja kivun kosketusta

Ooppera avaa yhtä lailla rakkauden paloa kuin kivun kosketuksia. Isän ylpeä kunnia saa huutia rakkauden voiman alla. Mutta luonto palauttaa lopulta eläjänsä omaan järjestykseensä. Suru on sekin kaunis, mutta niin epäoikeudenmukainen.

Virolaisvierailusta jäi verrattoman lämmin maku, tunnelma oli korkea ja anti tasokasta. Monin tavoin läheinen naapuri tarjosi parastaan. Juhlivat kansat ja valtiot saavat yhdessä nostaa maljansa menestykselle— nyt laulun ja musiikin siivin!